

Sezon na Karkonosze

Ciekawostki
i rady dla turystów
w Karkonoszach

Via fabrilis – dziedzictwo kultury na pograniczu.

Kilkudniowy pieszy
raid po Karkonoszach

Nowy mobilny
przewodnik
do kieszeni

Powstają projekty
dla rodzin z dziećmi

Historia
umocnień

Konkurs
z nagrodami

Mapa
wielkoformatowa

Doceniono nas – karkonoskie
cyklobusy oraz oficjalna turystyczna
strona internetowa

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego RCz: certyfikat
I stopnia Czeskiego Systemu Jakości dla Regionalnego
Centrum Informacji Turystycznych Karkonosze

Produkty dla rodzin z dziećmi. Nowoczesne trendy.

Związek gmin Krkonoše svazek měst a obcí w celu zwiększenia odwiedzalności regionu przygotował nowoczesny projekt pod nazwą „Bajkowe Karkonosze i przedgórze” („Pohádkové Krkonoše a Podkrkonoší”). Podobnego projektu ani w Karkonoszach ani na terenie ich czeskiego przedgórze dotąd nie realizowano.

Produkt „Karkonosza Karkonosze i Przedgórze Karkonoszy” („Krkonošovy Krkonoše a Podkrkonoší”) skierowany jest przede wszystkim do rodzin z dziećmi oraz do młodzieży. Dostosowany zostanie do warunków oferowanych przez Karkonosze i ich przedgórze. Za pomocą nowoczesnych trendów oraz technologii umożliwi i ułatwi uczestniczenie w wielu odbywających się tu działaniach. Partnerami projektu jest stowarzyszenie Sdružení Podzvičinsko, organizacja pożytku publicznego Revitalizace Kuks o.p.s. oraz ZOO Dvůr Králové a.s.

W ramach kampanii marketingowej powstaną videospoty, w radio prowadzone będą „Rozhovory z Karkonošem” („Rozhovory s Krkonošem”), dostępna będzie strona internetowa, a także konkurs dla fanów profili. Powstaną mapy tematyczne: „Pomyśly na wycieczkę dla rodzin z dziećmi i wózkami”, „Program na 4 dni”, „Co robić, kiedy pada?”, „Atrakcje przedgórze Karkonoszy” („Tipy na výlety pro rodiny s dětmi a kočárky”, „Program na 4 dny”, „Co dělat, když prší”, „Atraktivy Podkrkonoší”). Organizowane będą konferencje i inne przedsięwzięcia (np. rozpoczęcie sezonu rowerowego i narciarskiego, konferencja z okazji zakończenia sezonu letniego i zimowego, przejażdżka rowerowa po przedgórzu).

Związek gmin Svazek Krkonoše uwzględnił w projekcie także przygotowanie potrzebnych dokumentów strategicznych: „Programu rozwoju turystyki Karkonoszy”, „Planu działań Karkonoszy” i „Planu działań przedgórze Karkonoszy” („Program rozvoje cestovního ruchu Krkonoš”, „Akční plán Krkonoš”, „Akční plán Podkrkonoší”). Wydane zostaną tečky promocyjne Karkonoszy i przedgórze, powstaną także torby promocyjne. Efekty projektu w postaci materiałów promocyjnych, map itd. rozdawane będą nieodpłatnie, również za darmo korzystać będzie można ze strony internetowej i in. usług będących efektem projektu.

Promocję projektu zapewni jego główne narzędzie – strona internetowa www.krkonoše.eu oraz www.podkrkonoši.eu za pośrednictwem nowo wydawanego informatora prezentowanego co miesiąc w formie elektronicznej, a poświęconego nowościom i imprezom na terenie regionu. Projekt promowany będzie również na portalach

społecznościowych Facebook, Twitter i Google+, gdzie będzie miał swoje profile. Będą tam ogłaszane konkursy fotograficzne i konkursy wiedzy.

Projekt będzie popularyzowany także poprzez reklamę na Facebooku za pomocą polecanych postów, za pośrednictwem Google Adwords – poprzez reklamę w wyszukiwarce Google za pomocą kluczowych słów, poprzez strony internetowe kampanii „Karkonosza Karkonosze i Przedgórze Karkonoszy”, za pośrednictwem public relations i w informacjach dla prasy. Ważnym elementem promocji będzie przygotowany dla polskich dziennikarzy trzydniowy wyjazd prasowy w Karkonosze i przedgórze.

Materiały promocyjne motywujące do działań, konkursów i gier oferowane będą za pośrednictwem ośrodków informacji turystycznej, w ośrodkach narciarskich, cyklobusach i poprzez partnerów.

Kamila Hlinková, dyrektor Svazku Krkonoše działania te skomentowała: „Mamy nadzieję, że projekt uzupełni i poszerzy ofertę, która w regionie jest potrzebna. Na cele przedsięwzięcia „Karkonosza Karkonosze i Przedgórze Karkonoszy”, które realizowane będzie przekrojowo na terenie całego regionu od Kořenova po Zacléř, pieczolowicie wybraliśmy działania skierowane do licznych grup turystów, a także mieszkańców, w tym do rodzin z dziećmi. Wszystko zgodnie z nowoczesnymi trendami mody, z których korzysta młodzież. Celem jest kompaktowa prezentacja całego obszaru, poprawa jakości oferty turystycznej, a tym samym wsparcie rozwoju regionu. Projekt wymaga współpracy licznej grupy podmiotów. Tylko wtedy przyniesie pożądany efekt”.

Projekty rozwoju regionalnego w Karkonoszach może złożyć każdy

Grupa Zarządzająca regionu Karkonosze.

Częścią Zintegrowanej Strategii Rozwoju Regionalnego Karkonoszy (Integrovaná strategie regionálního rozvoje Krkonoš, ISRR) jest materiał będący podręcznikiem systemu pracy z ISRR. Opracował go Josef Miškovský, który pracę swoją skomentował tak: „Jest to swojego rodzaju baza danych zawierająca to, co przygotowujemy na terenie regionu, oraz system, jak z informacjami czy też z bazą danych dalej pracować. Jest to magazyn projektów, które mogą składać organizacje typu non-profit, przedsiębiorcy, gminy i inne podmioty. Zawiera Plan działań, a więc listę projektów, które powinny być realizowane w ciągu dwóch lat. Obecnie zaewidencjonowanych mamy około trzydziestu propozycji projektowych. W kategorii „pozostałe” znajduje się kolejnych dwadzieścia, wszystkie o wysokim prioritycie”.

Prezes związku Svazek Krkonoše i jednocześnie burmistrz Vrchlaby Jan Sobotka uzupełnia: „Magazyn projektów jest żywym, jest to ewidencja tego, co szykowane jest perspektywnie na terenie regionu. Najważniejszym przekazem dla wszystkich jest więc otwarta możliwość umieszczania projektów w magazynie przez każdego. Powinny to jednak być projekty o znaczeniu ogólnoregionalnym lub zgodne ze Zintegrowaną Strategią Rozwoju Regionalnego Karkonoszy. Rada Svazku Krkonoše ma prawo wyrazić swoją opinię na temat każdego z nich. W przypadku poszczególnych projektów czy też propozycji projektowych uwzględnić należy plany finansowe lub przynajmniej szacunkowe koszty i terminy realizacji będące ważną informacją zatwierdzoną przez Grupę Zarządzającą Zintegrowaną Strategią Rozwoju Regionalnego Karkonoszy”.

Więcej informacji o ISRR znajdziesz na: www.rozvoj.krkonoše.eu

Dzieci powinny uczyć się jeździć na nartach

„Musimy szukać poparcia dla wprowadzenia obowiązkowej nauki jazdy na nartach w szkołach, inaczej będzie coraz mniej potencjalnych czeskich turystów w górach w zimie”, zwraca uwagę Jan Sobotka.

Obecnie odnotowuje się stale i widoczne zmniejszenie liczby dzieci uczestniczących w szkolnych obozach narciarskich. Powodów jest kilka. Jednym z ważniejszych jest fakt, że kursy narciarskie nie są obowiązkowe oraz że rodzin nie stać na opłacenie dzieciom takich zajęć. Podczas rozmów Jana Sobotki, prezesa związku gmin Svazek Krkonoše i jednocześnie burmistrza miasta Vrchlaby z Janem Boháčem, przedstawicielem Czeskiej Unii Sportu RCZ (Česka unie sportu ČR), wyrażony został jasny

pogląd: czeskie dzieci muszą zacząć się uczyć jazdy na nartach.

Jan Sobotka fakt ten skomentował: „Należy wspierać działania ruchowe u dzieci. Może to być narciarstwo, jazda na łyżwach, pływanie... Jednak osoby w trudniejszej sytuacji finansowej nie mają pieniędzy na opłacenie takich zajęć. Jeśli nasze dzieci przestaną jeździć na nartach, stracą zainteresowanie górami. Szkolne obozy narciarskie nie są obecnie obowiązkowe, dzieci

nie muszą w nich uczestniczyć. Często się zdarza, że dziecko chciałoby wziąć w nich udział, ale rodzina nie ma na to pieniędzy. Dlatego w imieniu Karkonoszy i we współpracy z Czeską Unią Sportu musimy walczyć, żeby takie treningi były częścią obowiązkowej nauki szkolnej. Powinniśmy poszukiwać systemu rozwiązań dla szkolnictwa w całym kraju. Powinno się zaproponować finansowanie uwzględniające kilka źródeł”.

Partnerzy (członkowie) Funduszu Turystyki FCR

Arrakis s.r.o., Skiareál Zacléř
www.arrakis-zacler.com

B K Tour s.r.o., Hradec Králové
www.bktour.cz

Camp - Dolce - rekreační areál Trutnov-Oblanov
www.camp-dolce.cz

DIKRAM s.r.o., Skipark Mladé Buky
www.skipark-mladebuky.cz

Erika s.r.o., Hotel Gendorf Vrchlaby
www.gendorf.cz

Erlebachova bouda, Špindlerův Mlýn
www.erlebachovabouda.cz

GOLF CLUB U Hrádečku, Mladé Buky
www.grundresort.cz

Hotel Arnika, Rudník
www.amika-rudnik.cz

Hotel Labuť, Vrchlaby
www.hotellabut.eu

Hotel pod Pralesem, Mladé Buky
www.hotelpodpralesem.cz

Hotel pod Zvičinou s.r.o., Dolní Brusnice
www.hotelpodzvicinou.cz

Hotel TTC, Vrchlaby
www.hotel-ttc.cz

Hotel Večernice, Janské Lázně
www.vecernice.com

Chalupa u Medvěda, Dolní Dvůr
www.chalupaumedveda.cz

Chata Schronisko Odrodzenie, Polsko
www.schroniskoodrodzenie.pl

INGTOURS cestovní kancelář spol. s r.o., Vrchlaby • www.ingtours.cz

KAD spol. s r.o., Vrchlaby • www.kad.cz

Kolínská Bouda, Pec pod Sněžkou
www.kolinskabouda.cz

Lázeňský resort Údolí Bratrouchov a.s., Bratrouchov • www.udoli-bratrouchov.cz

MAJA Sport, Špindlerův Mlýn
www.majaspport.cz

MEGA PLUS s.r.o., Janské Lázně
www.megaplus.cz

OREA HOTELS s.r.o., - HOTEL HORAL
www.orea.cz/horal

OREA HOTELS s.r.o., - HOTEL SKLAŘ
www.orea.cz/sklar

OSNADO spol.s r.o., Svoboda nad Úpou
www.osnado.cz

Penzion Čistá, Černý Důl
www.penzion-čista.cz

Penzion Zvonička, Pec pod Sněžkou
www.zvonicka.cz

Pivovar Hendrych, Vrchlaby
www.pivohendrych.cz

SKIMU a.s., - Ski areál Malá Úpa
www.skimu.cz

Rautis a.s., Poniklá
www.rautis.cz

REGATA ČECHY a.s., Hotel Horizont, Pec Pod Sněžkou
www.hotelhorizont.cz

Infocentrum Flora, Benecko
www.benecko.com

Friesovy boudy, Strážné
www.friesovyboudy.cz

Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu na Benecku a okolí
www.benecko.info

Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Rokytnici nad Jizerou
www.rokytnice.com/sdruzeni

Ski areál Vrchlaby - Kněžický vrch
www.skiareal-vrchlaby.cz

Ski Pec a.s., Pec pod Sněžkou
www.skipec.com

SKIAREÁL Špindlerův Mlýn, MELIDA a.s.
www.skiareal.cz

Služby Vítkovice s.r.o., Vítkovice v Krkonoších
www.skialdrov.cz

Snowhill a.s., Herlíkovice • www.snowhill.cz

Spartak Rokytnice a.s.
www.skiareal-rokytnice.cz

Sportovní areál Harrachov a.s.
www.skiareal.com

Středisko služeb Benecko s.r.o., Skiareál
www.benecko.info

Turistické informační centrum Trutnov
www.ictrutnov.cz

ZOO Dvůr Králové a.s., Dvůr Králové nad Labem
www.zoodvurkralove.cz

piesza, turystyka rowerowa i podróże

Na tegorocznych targach Holiday Word, które odbyły się w lutym w Pradze, Karkonosze na podstawie ankiety TTG Travel Awards uznane zostały za piąty wśród „Najpopularniejszych regionów Republiki Czeskiej”. Nie ma wątpliwości, że w te najwyższe góry Czech co roku przyjeżdżają miliony osób.

Swoje źródła ma tu Łaba, jedna z największych rzek Europy. Ku niebu wznosi się Śnieżka, najwyższy szczyt Czech. Piękna pogoda zachęca do podziwiania z grzbietów górskich i wież widokowych panoramy okolicy. Pokrywające te tereny wczwartorzędzie lodowce pozwoliły powstać wierzchowinowym równinom, dolinom i kotłom lodowcowym. Z czeskiej strony góry powoli wnoszą się ku górze. Od strony polskiej ma się wrażenie ogromnej wysokości.

Pierwsi ludzie przybyli w Karkonosze już wieki temu

Istnieje wiele świadectw o odbywanych w te strony podróżach. W XV wieku **przybyli tu Wenecjanie** – Jiřík z Rásni i kilku innych, wtedy jeszcze prawdziwych pielgrzymów, wędrujących z powodów naukowych, gospodarczo-zawodowych lub urzędowych. Kolejne świadectwo o wycieczkach w góry pochodzi z XVI wieku. Jego autorem jest jeleniogórski nauczyciel szkoły lacińskiej, **Krzysztof Schilling**. Około 1520 r. dokonał pomiaru wysokości Śnieżki, a w latach 1564–1566 zawsze pod koniec roku wędrował ze swoimi uczniami w Karkonosze. Około 1710 r. na Śnieżkę

powędrowała grupa gości uzdrowiska w Cieplicach. Trzech mężczyzn i dwie kobiety wzięli ze sobą służącego, dwóch tragarzy prowiantu, dwóch weteranów uzbrojonych w pistolety, strzelby, muszkiet i lunetę. U podnóża wynajęli czterech mężczyzn, którzy na kanapce wyścielonej słomą nieśli damy, bojąc się jechać konno. Zasadnicze znaczenie dla poznania karkonoskiej przyrody miała ekspedycja z roku 1786 przeprowadzona pod patronatem Królewskiego Towarzystwa Naukowego. Botanikiem wyprawy był Tadeusz Haenke.

Podróżowanie ciągle uważano za trudne, żmudne i niebezpieczne. Ówczesną odwiedzalność gór szacowano – według J. K. E. Hosera, autora monografii o Karkonoszach z roku 1803 – na dwa tysiące osób rocznie. Stopniowo rozwijająca się turystyka oznaczała zasadniczy przełom w życiu górali. Podczas wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648 zaczęły powstawać nowe letnie schroniska. Choć w efekcie długoletnich walk zmniejszyła się liczba mieszkańców Karkonoszy, gospodarka pasterska nadal się rozwijała, a po wojnie wspierana była przez właścicieli ziemskich. W latach trzydziestych i później powstały Łabská bouda, czeskie i pruskie schroniska na Śnieżce, Obrří bouda. **W połowie XVII wieku** powstały Liščí bouda, Friesovy boudy, Klinové boudy i Bouda na Pláni. Pierwsi wędrowcy (turyści) zaczęli przybywać

na Śnieżkę ze Śląska do poświęconej kaplicy św. Wawrzyńca i również poświęconego źródła Łaby pod koniec XVII wieku. Zainteresowanie pojedynczych pielgrzymów i całych procesji poszerzało się stopniowo nie tylko na te dwa miejsca, ale także na inne atrakcje przyrody Karkonoszy. **Pod koniec XVIII wieku** w Czechach szerzyła się idea J. J. Rousseau, który podkreślał piękno gór i natury. Wędrowki oraz poznanie dzikich naturalnych zakątków gór i ich mieszkańców stało się modą. Właściciele górskich domów – bud – zaczęli wędrowcom oferować dach nad głową i poczęstunek. Zrozumieli, że mogą spieniężyć plody rolne i domowe wyroby. Sprzedawali masło, chleb, piwo owsiane. Do nowego sposobu życia dostosowywali też swoje domy, służące dotąd celom gospodarskim.

Pod koniec XIX wieku u budziarzy można było kupić mocną zupę mięsna lub winną, jajeczne kołaczki, piwo i wino. Niektórzy mieszkający w górach pracowali jako przewodnicy, udzielali prostych informacji, nosili bagaże. Typowa była usługa polegająca na wnoszeniu majątnych turystów na grzbiety gór.

Z materiałów Muzeum Karkonoskiego KRMAP

Atrakcje turystyczne

Atrakcje turystyczne

Szczyt w zachodniej części pasma Karkonoszy (1435 m n.p.m.). Zbudowany jest z łupków metamorficznych, a jego wschodnie zbocza opadają do Kotłowych Jam (Velká i Malá Kotelní jáma).

Rozdroże U čtyř pánů

Skrzyżowanie szlaków i punkt widokowy na wysokości 1339 m n.p.m. Jest to miejsce, w którym kiedyś stykały się granice czterech leśnictw: Krausovy boudy, nadleśnictwa harrachowskiego, rezeckieho i vítkovického.

Szosa Masaryka – Masarykova horská silnice

Powstała przed II wojną światową w związku z budową linii umocnień na grzbiętach Karkonoszy. Przy budowie szosy pracowało wielu miejscowych.

Mały Śnieżny Kociol

Może pochwalić się wysokością nad poziomem morza, cenną trzeciorzędową żyłą bazaltową, inkluzjami granitu i cenną roślinnością.

Mały Staw

Jeziorko w przepięknym lodowcowym kotle po polskiej stronie Karkonoszy. Ma 2,9 ha powierzchni i głębokość 6,5 metra. Przez 190 dni w roku skute jest lodem. Oprócz pstrągów żyją tu płazy i poglądalny wirek wyplawek alpejski.

Malá Úpa

Zabytkowy kościół św. Piotra i Pawła jako jedna z najwyższych położonych budowli sakralnych w Czechach i na Morawach (936 m n.p.m.) wybudowany został przez austro-węgierskiego cesarza Józefa II.

Źródło Łaby

Popularne wśród turystów miejsce ozdobione herbami miast, przez które przepływa Łaba. Obszar źródłowy rzeki znajduje się na stosunkowo rozległej wierzchowinowej równinie. Rośnie tu wiele relikwów polodowcowych i karkonoskich endemitów. Źródło Łaby w 1648 r. poświęcono. Dzisiejszy wygląd został mu nadany w 1968 r.

Dvorský les

Najwyższy szczyt Rýchorów (1033 m n.p.m.) w najbardziej na wschód wysuniętej części Karkonoszy. W bliskiej okolicy znajduje się kompleks starej bukowej puszczy.

Śnieżka

Najstarszym obiektem na jej szczycie jest kaplica św. Wawrzyńca z roku 1681. Po polskiej stronie stoi ponadto stacja meteorologiczna z roku 1976. W tym roku po czeskiej stronie rozpoczęła działalność nowa kolejka linowa. Mimo ekstremalnych warunków klimatycznych na szczycie góry żyje wiele unikatowych organizmów.

Wang

Drewniany kościółek pochodzący znanorweskiego jeziora Vang w górach Jotunheimen, gdzie wybudowany został na początku XII wieku. W XIX wieku kupił go król Fryderyk Wilhelm IV i kazał przewieźć, a następnie znowu złożyć w Karpaczu. Jest to cenny zabytek architektury Wikingów, popularny cel wycieczek turystów odwiedzających polskie Karkonosze.

Tory i formacje skalne

Granitowe ogromne skały i bloki skalne do złudzenia przypominające potężne zamczyska wytrzymały procesy wietrzeńcowe, którym podległy okoliczne warstwy skał. Dzięki temu stopniowo „wynurzały” się z otaczających je zwietrzelin. Mniejsze nazywamy torami. Z większych wymienić można choćby Łabski Szczyt, Śląskie i Czeskie Kamienie, Słonecznik, Twaroznik.

Droga Przyjaźni Polsko-Czeskiej

Poprowadzi nas przez rozległe gołoborza najwyższej góry zachodnich Karkonoszy – Wielkiego Szyszaka (1508 m n.p.m.) do ciekawych grup skał zwanych Czeskimi Skałami (1417 m n.p.m.), a po kilometrze też do Śląskich Kamieni (1414 m n.p.m.).

Punkt widokowy Ambrožova vyhlídka (1325 m n.p.m.)

Strumień Pančavy zmienia się w tym miejscu w huczący wodospad – Pančavský vodopád, najgłębszy w Karkonoszach. Jego wody spadają ze 148 m. Od patrzenia w dół, prawie z lotu ptaka, w zielony Łabský důl z cennym „ogródkiem” (Schusterovą zahrádką) kręci się w głowie.

Pomnik – Mohyla Hanča i Vrbaty

Miejsce tragedii, która rozegrała się w 1913 r., kiedy w zawieje śnieżnej podczas zawodów narciarskich zginął czołowy czeski narciarz Bohumil Hanč i jego przyjaciel Václav Vrbata.

- 52 stron co miesiąc
- jeden numer 47 CZK
- roczna prenumerata 492 CZK
- redakce Krkonose,
Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí
- telefon + 420 499 456 333
- e-mail krkonose@krnap.cz
- internet http://krkonose.krnap.cz

Ogród klasztorny

Ogród łączący dawny klasztor augustianów we Vrchlabí i vrchlabski park pałacowy po rewitalizacji składa się z trzech części. Powierzchnię między siedzibą Dyrekcji czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego (Správa KRNP) a stacją dla rannych zwierząt wypełnia nowa altana, wyplatany tunel z roślinnością pienną oraz ścieżka zmysłów, gdzie każdy może sobie z łatwością wypróbować, jak stąpa się po różnych powierzchniach. W drugiej części

nad stawem wyrosła ekspozycja geologiczna pod gołym niebem. Tworzą ją kawałki karkonoskich skał i pomost z obustronnymi tablicami informacyjnymi o geologii Karkonoszy. Największą częścią jest teren za budynkiem klasztoru. Składa się z grządek, z których każda reprezentuje określony typ karkonoskiej flory, typową łąkę kwiatową, łąkę żwirową, czy typowy klasztorny zielnik. Z drugiej strony ścieżki znajduje się sad ze starymi i regionalnymi odmianami

drzew owocowych, których dziś już nigdzie indziej niż we Vrchlabí nie zobaczymy.

Ogród jest przyjemnym miejscem do spacerowania. Park narodowy organizuje różne ekologiczne imprezy, na przykład „Ciemno przede mną, czyli dotknij Karkonoszy”, swoje działania prowadzi tu też podlegające KRNP-owi Muzeum Karkonoskie. „Wierzę, że ludzie skorzystają z ogrodu i że będzie jednym z miejsc, w które przyjeżdżać będą ludzie z bliższej i dalszej okolicy, podobnie jak przyjeżdżają do świetnie odnowionego kompleksu klasztoru franciszkanów w Hostinné” – powiedział Jan Hřebačka, dyrektor KRNP.

Śnieżka nie ma 1602 metrów

Dowodem jest raport opracowany przez geodetę firmy Geodézie Krkonose, s. r. o., pana Vladimíra Hlavse. Według jego pomiarów Śnieżka ma w najwyższym punkcie 1603,30 metra nad poziomem morza. Wspominana dotąd wysokość 1602 m n.p.m. to wysokość znajdującego się na Śnieżce punktu triangulacyjnego, jednak dla każdego turysty odwiedzającego Śnieżkę było jasne, że nie jest to jej najwyższy punkt. „Dzięki szczegółowym pomiarom określono najwyższy punkt góry, który znajduje się na wysokości 1603,30 metrów na terytorium Polski koło kaplicy św. Wawrzyńca, ok. 3,5 metra od granicy państwowej” – mówi Vladimír Hlavsa.

Geodeta o swoich pomiarach poinformował Urząd Geodezji RCZ, który powinien ten fakt uwzględnić w swoich danych, stanowiących materiał źródłowy również dla Karkonoskiego Parku Narodowego.

Fotografie Radek Drahný, Dyrekcja KRNP.

Jiří Šlitr – jubileusz 90-lecia

W tym roku Jiří Šlitr, absolwent jilemnickiego gimnazjum, obchodziłby 90. urodziny. Czeski kompozytor, instrumentalista, wirtuoz fortepianu, piosenkarz, aktor i plastyk urodził się 15 lutego 1924 r. we wsi Zálesní Lhota niedaleko Studenca, a zmarł 26 grudnia 1969 r. w Pradze.

Ukończył studia prawnicze, ale sławę przyniosła mu czeska muzyka popularna, w której pozostawił niezatarty ślad. Do jego scenicznej twórczości muzycznej nawiązało po nim wielu artystów. W 1957 r. Miroslav Horníček zapoznał go z Jiřím Suchým. Razem stworzyli duet twórczy i artystyczny, który swoimi piosenkami

i sztukami w znaczący sposób wpłynął na muzykę i teatr lat 60. XX wieku, rozpoczynając erę małych teatrów i kabaretów.

Dzień urodzin Jiříego Šlitra jego miłośnicy obchodzili przy jego domu w Zálesní Lhocie. Jan Luštinec, dyrektor Muzeum Karkonoskiego w Jilemnicach, przypomniał:

„Ojciec Jiříego był czeskim nauczycielem, mama grała na fortepianie. W 1924 r., kiedy Jiří się urodził, Lhota była niemiecka. Czeska rodzina nie była tu mile widziana, po trzech latach przenieśli się więc do wsi Dolní Branna, stamtąd do Jilemnic, a następnie do Rychnova nad Kněžnou.

Jiří Šlitr żył zbyt krótko, ale pozostawił po sobie ogromną spuściznę, którą przechowujemy w naszych sercach. Zostało po nim ogromne dziedzictwo artystyczne, będące dziś częścią naszej świadomości.”

Jedynie takie ekocentrum

Karkonosze otrzymały nową instytucję edukacyjną – Karkonoskie Centrum Wychowania Ekologicznego (Krkonoské centrum environmentálního vzdělávání) – prowadzoną przez czeski Karkonoski Park Narodowy (KRNP) we Vrchlabí. Ośrodek nazywany jest „Krecikiem” (Krték), a nazwę wybrali mu ludzie w publicznym plebiscycie.

„Od chwili zaistnienia pomysłu do dziś minęło pięć lat” – podliczył Jan Hřebačka, dyrektor KRNP. „Budynek zaprojektowany został tak, żeby powstał obiekt mogący być przykładem ekologicznego podejścia do architektury i zrównoważonego rozwoju krajobrazu. Ośrodek jest miejscem służącym oświacie i dyskusjom nad problematyką ekologii, edukacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Dzięki temu można więcej dowiedzieć się o przyrodzie i krajobrazie, a także nabrać szacunku do bogactwa natury”. Budynek jest wpuszczony w ziemię i za pośrednictwem zielonego dachu z górskich rozchodników łagodnie wkomponowany w krajobraz parku pałacowego. Kształt nawiązuje do kształtu Karkonoszy. Oprócz wyjątkowej formy, obiekt jest niecodzienny także pod wieloma innymi aspektami. Jedynie na świecie są na przykład przeszklone części fasady. Początkowe wymaganie mierzącej 4,3 m wysokości tafli szkła przeciwpożarowego okazało się praktycznie nie do zrealizowania. Dlatego wykonawca wymyślił technologię produkcji takiego szkła. Dziś jest jedynym podmiotem w Europie, który umie wyprodukować coś takiego.

Nowy obiekt jest miejscem, gdzie można organizować rozmaite prelekcje i konferencje.

Ma powierzchnie wystawiennicze, bibliotekę, ekoporadnię. Dzięki użyciu szerokokątnego ekranu i przestrzennego dźwięku ma też parametry małej sali kinowej. Do zajęć edukacyjnych wykorzystywane jest laboratorium i sala seminarijna.

Dla Krtka powstało osiem specjalnych programów: Geoprogram – wykorzystuje ekspozycję geologiczną w ogrodzie klasztornym, a dotyczy geologii Karkonoszy; Pedoprogram – prezentuje wybrane właściwości gleb; Pomoprogram – zajmuje się starymi odmianami drzew owocowych z klasztornej sady; Aquaprogram – dotyczy wody, jej właściwości i tego, co w niej pływa; Botanoprogram – o roślinach, które przyczyniają się do tego, że Karkonosze są parkiem narodowym; Herbaboprogram – o ziołach, którymi leczyli się nasi przodkowie; Manuprogram – o tym, że nie da się pracować tylko głową, ale też rękami; Parkoprogram – o dendrologicznych unikatach vrchlabskiego parku pałacowego. Przygotowany jest cykl działań dla lokalnej społeczności. Na zmianę odbywają się spotkania oraz projekcje filmów dokumentalnych i fabularnych. Podstawowa opłata za wstęp wynosi 30 Kč

www.cez.cz JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ

Karkonoskie pogotowie górskie obchodzi 80-lecie powstania (1934 - 2014)

Górskie wędrowki przypadkowych myśliwych, zielarzy czy poszukiwaczy złota, a także proste pielgrzymstwa zawsze przynosiły ofiary. Ludzie w nieznanym terenie błędzili, umierali. W XVIII wieku rozpoczęło się trwałe kolonizowanie gór i wykorzystywanie ich do ludzkich potrzeb. Człowiek zasiedlał coraz wyższe partie, budował tam domy. Stopniowo w górach zaczęli pojawiać się miłośnicy pięknej przyrody - turyści. Przybywali tu zarówno w lecie, jak i w zimie, a do miejscowych znawców gór zwracali się, aby ci poprowadzili ich w nieznanne miejsca. W 1850 r. powstała koncesjonowana usługa przewodnicka i tragarska. W zimie 1900 r. odnotowano w Karkonoszach pierwszą zorganizowaną akcję ratunkową.

Do dziś co roku wspomniany jest 24 marca 1913 r., kiedy w Karkonoszach podczas zawodów w biegu na nartach na 50 km zginęli przyjaciele Bohumil Hanč i Václav Vrbata. W śniegowej burzy Vrbata dał Hančowi swój płaszcz, choć wiedział, że ryzykuje

» Płyta pamiątkowa narciarskiego mistrza Bohumila Hanča.

własnym życiem. Pomógł w potrzebie, a jego szlachetny czyn przypomina nam o konieczności wspierania się w górach. Od tej pory 24 marca obchodzony jest Dzień Pogotowia Górskiego Republiki Czeskiej - Den Horské služby České republiky.

Po pierwszej wojnie światowej na ziemiach czeskich nastąpił ogromny rozwój narciarstwa. Dzięki temu zwiększyła się liczba osób odwiedzających góry w porze zimowej. Jednocześnie jednak wzrosła liczba urazów, tragicznych wypadków i potrzeba niesienia pomocy.

Przez wiele lat lekarze szkolili strażaków w udzielaniu pierwszej pomocy. Do strażaków dołączali członkowie tutejszych organizacji sportowych i zwykli mieszkańcy. Wszyscy oni byli dobrymi znawcami gór, jednak niekorzystny był brak jednolitej struktury i kierownictwa.

W 1934 r. w Karkonoszach stworzono pierwszy samodzielny korpus ratunkowy składający się

» Płyta pamiątkowa Otakara Štětka, pierwszego naczelnika Karkonoskiego Pogotowia Górskiego.

z sześciu zespołów. Zima świetnie zweryfikowała umiejętności i możliwości tych ochotników. Problemem okazało się niedostateczne wyposażenie, które jednak równoważone było ogromnym poświęceniem, skromnością i przyjaźnią. Wydarzenia polityczne i druga wojna światowa przerwały pracę członków pogotowia górskiego, ale idea żywa była także podczas okupacji.

Działalność Górskiej Służby Ratunkowej (Horská záchranná služba, HZS) w Karkonoszach wznowiona została we wrześniu 1945 r. Stopniowo także w innych górach powstawać zaczęły organizacje ratunkowe - w 1948 r. w Jeseníkach i na Šumavie, w 1949 r. w Górach Orlických, w 1951 r. w Beskidach, w 1954 r. w Górach Izerskich, w 1955 r. w Rudawach (Krušné hory). W 1950 r. członkowie ochotniczego pogotowia HZS zwrócili się z wnioskiem o wcielenie do ówczesnego Komitetu Państwowego ds. Wychowania Fizycznego i Sportu (Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport) w Pradze.

Do zjednoczenia dwóch największych organizacji ratunkowych w kraju - Pogotowia Górskiego (Horská záchranná služba) i Tatrzańskiego Pogotowia Górskiego (Tatrzańska horská služba) - doszło 1 grudnia 1954 r. Powołano wtedy Pogotowie Górskie działające na terenie całego kraju, zmieniono odznakę członkowską i utworzono komisję obwodową PG. W 1957 r. zlikwidowano Komitet Państwowy ds. Wychowania Fizycznego i Sportu i powołano Czechosłowacki Związek

Wychowania Fizycznego (Československý svaz tělesné výchovy, ČSTV), któremu następnie przez wiele lat Pogotowie Górskie podlegało. Wprowadzono międzynarodowe oznakowanie tras zjazdowych i szlaków narciarskich, ratownicy mieli do dyspozycji telefony ratunkowe oraz łączność radiową, a od roku 1967 skutery śnieżne.

Czeskie Pogotowie Górskie stopniowo stało się jednym z najlepiej wyposażonych pogotowia górskich Europy Wschodniej. Regularne uczestnictwo w posiedzeniach i kongresach IKAR (Internationale Kommission für Alpinen Rettungswesen) przy UIAA (Union Internationale des Associations d'Alpinisme) oraz udana realizacja międzynarodowego

» Ćwiczenia - ewakuacja kolejki linowej.

sympozjum w Tatrach Wysokich w grudniu 1967 roku, poświęconego problemowi statusu prawnego służb ratowniczych i bezpieczeństwa w górach, doprowadziło do przyjęcia czeskosłowackiego Pogotowia Górskiego w poczet członków IKAR, gdzie znalazło się u boku innych służb ratowniczych Europy.

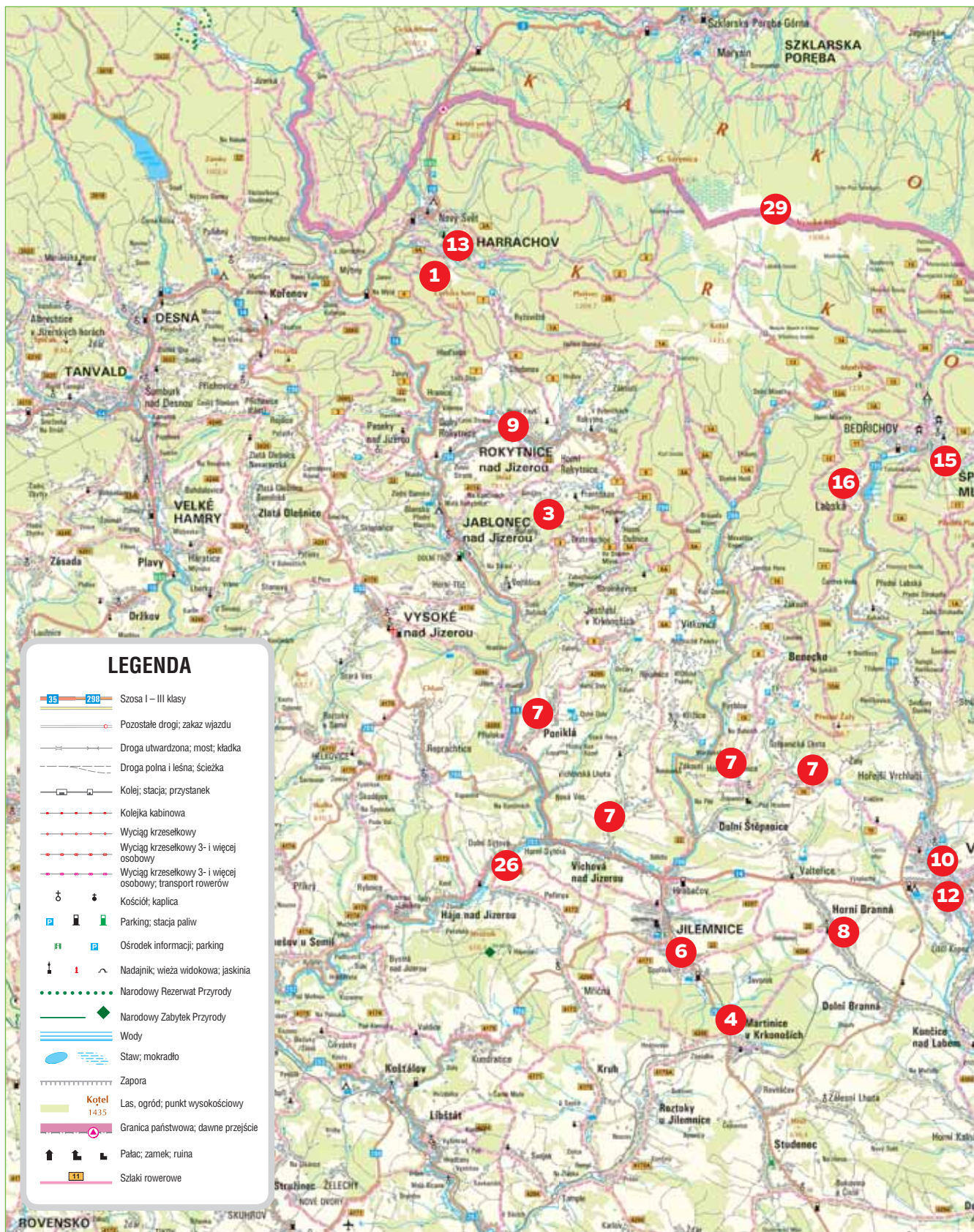
Ważnym momentem w procesie umacniania struktury organizacyjnej Pogotowia Górskiego było powstanie i uchwalenie statutu, który zaczął obowiązywać z dniem 1 stycznia 1975 r. Kolejny statut zatwierdzono w 1986 r. Po przewrocie

» Akcja - pomoc rannemu. Foto: archiwum A. Klepša

w listopadzie 1989 r. Pogotowie Górskie oddzieliło się od Czechosłowackiego Związku Wychowania Fizycznego i od 1990 r. działało jako Stowarzyszenie Pogotowia Górskich RCZ (Sdružení HS ČR), podzielone na siedem części. Pogotowie każdego gór zyskało osobowość prawną. W 2001 r. powstał jeden podmiot z osobowością prawną - Pogotowie Górskie Republiki Czeskiej - Horská služba ČR

Z materiałów HS ČR

LEGENDA

- 305 — 280 — Szosa I - III klasy
- Pozostałe drogi; zakaz wjazdu
- Droga utwardzona; most; kładka
- Droga polna i leśna; ścieżka
- Kolej; stacja; przystanek
- Kolejka kabinowa
- Wyciąg krzeselkowy
- Wyciąg krzeselkowy 3- i więcej osobowy
- Wyciąg krzeselkowy 3- i więcej osobowy; transport rowerów
- ♂ ♀ Kościół; kaplica
- ⊠ Ⓜ Parking; stacja paliw
- ⓘ Ośrodek informacji; parking
- Ⓜ Nadajnik; wieża widokowa; jaskinia
- ⋯ Narodowy Rezerwat Przyrody
- ◆ Narodowy Zabytek Przyrody
- Wody
- Staw; mokradło
- Zapora
- Kotel 1435
- Granica państwowa; dawne przejście
- Ⓜ Pałac; zamek; ruina
- Szlaki rowerowe

Wycieczki rowerowe z przewodnikiem

I znów możemy w lecie wybrać się wspólnie z Ośrodkiem informacji w Jilemnicach na wycieczkę rowerową z przewodnikiem. Czwartą edycją akcji nazwanej „Lato na rowerze, czyli wakacyjne wycieczki rowerowe” („Lato na kole, aneb prázdninové cyklovlety”) odbędzie się w lipcu i sierpniu. Jilemnice to idealny punkt wyjścia i baza wypadowa do wycieczek w górskie partie Karkonoszy, Gór Izerskich, przedgórza Karkonoszy (Podkrkonoší) i Czeskiego Raju. Podczas planowania wycieczek uwzględnijmy ofertę przewozu rowerów - „karkonoskie cyklobusy”, kolejki linowe i połączenia kolejowe. Dzięki szerokiemu spektrum możliwości przygotowane są trasy dla rodzin z dziećmi, ale

też dla miłośników MTB. Na każdą wycieczkę z uczestnikami jedzie wykwalifikowany przewodnik; w razie potrzeby jest tu też możliwość oprowadzania po angielsku. Wszyscy zainteresowani muszą zgłaszać się z wyprzedzeniem. Każdy powinien mieć podstawowe wyposażenie rowerowe, w tym kask. Uczestnictwo na własne ryzyko! Udział w naszych przedsięwzięciach jest nieodpłatny. Rozpiszkę czasową poszczególnych wycieczek wraz z opisem tras znaleźć można na www.ic.mestojilemnice.cz. Zgłosić się można osobiście w ośrodku informacji w Jilemnicach - Informační centrum Jilemnice, mailowo na: info@jilemnice.cz, ew. telefonicznie pod numerem +420 481 541 008. Zapraszamy!

Tereza Ledlová i Petr Kosina Pracownicy ośrodka informacji w Jilemnicach

kudyznudy.cz

Česká republika

**Kudy z nudy =
CZECH TOURISM**

Elektroniczny katalog na www.kudyznudy.cz to proste narzędzie umożliwiające zapoznanie się z ofertą działań na terenie Czech. Informacje klasyfikowane są w zależności od grupy wiekowej i zainteresowań. Znajdziemy tu też regularnie aktualizowany kalendarz imprez.

Nie mogłam się już doczekać!
Rozciągnę sobie ciało, wyczyszczę umysł...

Ubezpieczenia zdrowotne UNIQA

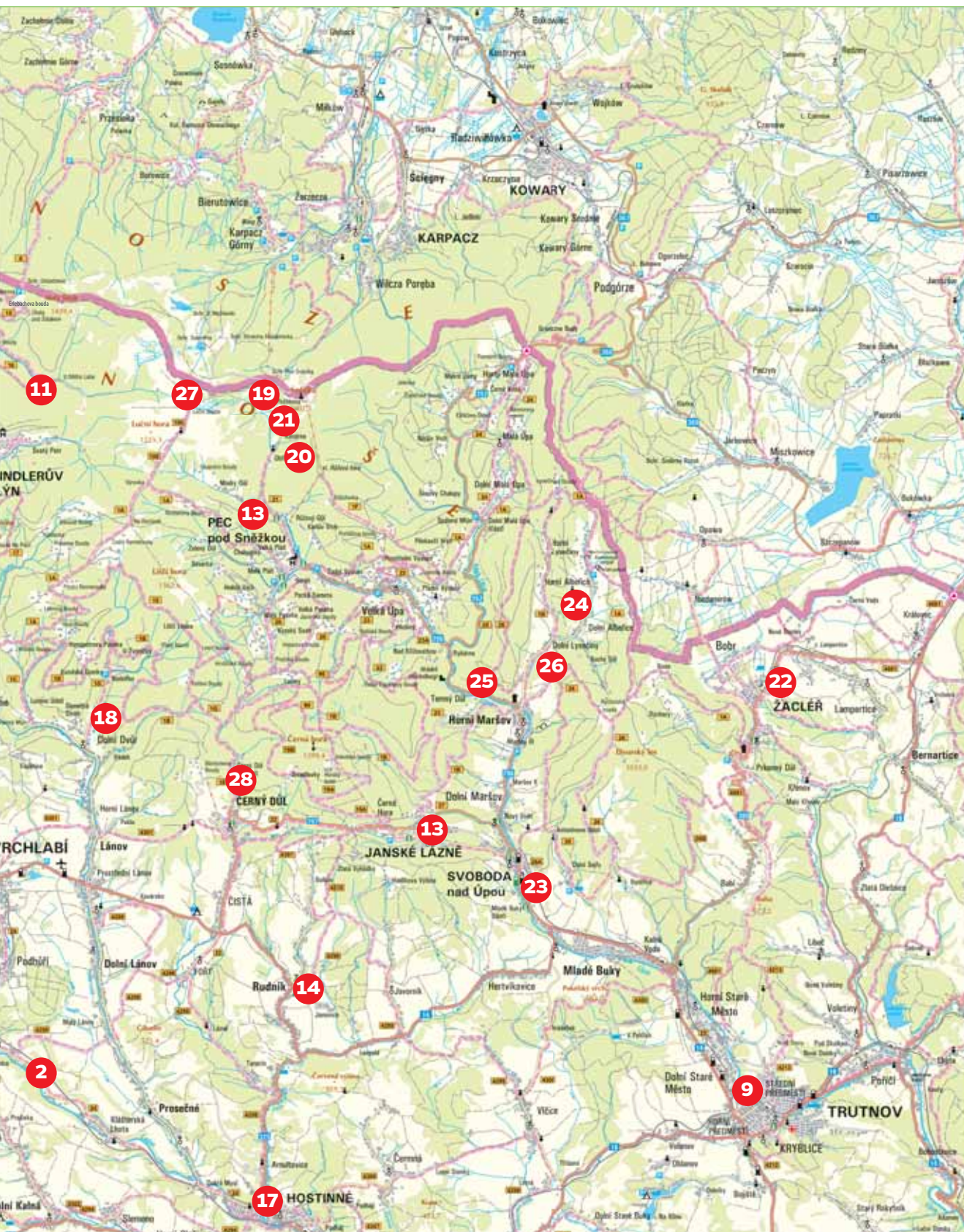

UNIQA
www.uniqua.cz

Obchody odbędą się jesienią 2014 r. w Szpindlerowym Młynie, gdzie Karkonoskie Pogotowie Górskie ma swoją centralę. Będzie to spotkanie przyjaciół, byłych członków Pogotowia, osób z nim związanych, partnerów ze Zintegrowanego Systemu Ratownictwa. Oprócz części społeczno-towarzyskiej, odbędzie się także część sportowa - m. in. turniej tenisowy i siatkonogowy, zawody dla dzieci, pokaz akcji Pogotowia Górskiego i in.

**Telefon alarmowy:
+ 420 1210 lub 155**

Imprezy turystyczne

• Mówi się, że każdy Czech przynajmniej raz powinien wejść pieszo na szczyt Śnieżki. My uważamy, że powiedzenie to dotyczy także Polaków! Kiedy człowiek wejdzie już na górę, będzie umiał naprawdę docenić wspaniały widok na polskie równiny po jednej, i czeskie pagórkowate tereny po drugiej stronie. Wznosząca się nad okolicą „lodowa” góra nie na darmo nazywana jest Śnieżką – do plecaka warto wziąć jakieś cieplejsze ubranie. Z czeskiej strony na górę można wejść z Pecy pod Śnieżką, z Hornej Malej Úpy lub spod

stosunkowo trudnym terenie z różnicą wysokości na całej stu kilometry trasy wynoszącą ponad 3000 metrów. Wymarsz był z Vrchlabí, następnie szło się przez Žalý, Míšečky do Harrachova, przez Vosecką boudę, Wielki Szyszak, Špindlerovú boudę, Luční boudę na Śnieżkę, później przez Przelęcz Okraj/Pomezni Boudy, Małą Úpę do Pecy pod Śnieżką i przez Černý Důl z powrotem do Vrchlabí. Trasą przygotowaną wtedy przez pierwszych organizatorów z małymi zmianami chodzi się do dziś. Oprócz podstawowej pętli można zdecydować się na którąś z mniej trudnych tras, można też wybrać wersję rowerową.

Luční boudy, z polskiej zaś z Przelęczy Okraj i od Karpacza.

• Klub sportowy TJ Jiskra Mladé Buky i władze miasteczka Mladé Buky organizują w październiku tzw. „Mladobucką 50” – rajd turystyczny na trasach 50, 35, 20, 12 i 5 kilometrów. Trasy nadają się dla turystów pieszych i rowerowych.

• Wiele rajdów turystycznych i wycieczek wzbogaconych o element edukacyjny organizuje czeski Karkonoski Park Narodowy. Żeby wziąć udział, wystarczy chcieć. Więcej informacji znaleźć można na www.krnap.cz

• Do ciekawych imprez zorganizowanych należy „Nocne wejście na Śnieżkę śladem wschodu słońca” („Noční výstup na Sněžku za východem slunce”) z Dolnej Kalny, „Wejście Lanovian na Śnieżkę przez trzy szczyty” („Výstup Lanovských na Sněžku přes tři vrcholy”) z Lanova, a także sierpniowa pielgrzymka z Pecy pod Śnieżką organizowana przy okazji święta św. Wawrzyńca. Oprócz różnych atrakcji typu jarmarkowego, na szczycie można wtedy wziąć udział w polsko-czeskiej koncelebrowanej Mszy Św.

• Legendarny rajd na 100 km w 24 godziny ma tradycje sięgające 1966 r. Trasa prowadziła po

Zaproszenie

• Pod koniec maja znowu na trasy Karkonoszy ruszają dostosowane do przewozu rowerów karkonoskie cyklobusy (kursują od 31.5. do 28.9.2014 r.). Linia osiowa oraz pięć linii bocznych oplatają góry wzdłuż i wszerz, co turystom pieszym i rowerowym ułatwia poruszanie się po całym obszarze.

• Uruchomienie cyklobusów ma ścisły związek z początkiem sezonu rowerowego i jego uroczystym rozpoczęciem, w którym możemy uczestniczyć też my! Wspólny wyjazd w Karkonosze pod wodzą przewodnika prowadzi zawsze którymś z „długich zjazdów”.

• W maju rowerzyści z okolicy i nie tylko zjeżdżają do Żacléřa na rynek – Rýchorské náměstí – żeby wziąć udział w organizowanej tam wycieczce na trasie o długości ok. 50 km. To, dokąd i którąś się pojedzie, jest zawsze niespodzianką. Pewne jest, że podczas przejażdżki można przyjemnie się zmęczyć, a na mecie na każdego czeka gulasz z piwem, mały upominek i pamiątkowy dyplom.

• Uwaga rowerzyści i rowerzystki, uwaga wszyscy BAJKERZY!

Zapraszamy na rowerową imprezę dla trzyosobowych drużyn. Nie jest Wam obca jazda na rowerach i hasło „Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego”? Jeśli tak, to nie możecie opuścić

Żacléřskiej 70 MTB!

• W Rokytnicach nad Jizerou, Špindlerovým Mlýnem, Mladé Buky, Trutnovie i Pecy pod Śnieżką powstały Trek Bike Parki. Przygotowano trasy: „touristic”, „freeride” (trasa zjazdowa z kompletem drewnianych kładek), „stump trail” (dla bardziej zaawansowanych) i trudną technicznie trasę zjazdową „race”. W kompleksach MTB odbywają się bikerskie zawody na najwyższym poziomie.

• Co roku urząd gminy Horní Branna wraz z miejscową drużyną ochotniczej straży pożarnej organizuje wycieczkę rowerową po krainie Josefa Šíra z Hornej Branny, pisarza i nauczyciela, zdolnego muzyka, malarza, kronikarza i promotora Karkonoszy. Trasy nadają się także dla dzieci, i to zarówno tych bardziej jak i mniej wysportowanych. Długość – od 5 do 88 km. Na każdego uczestnika czeka mały upominek. Ty też możesz wziąć udział w grupowym starciu!

Terminy wszystkich wymienionych tu imprez znaleźć można na www.krkonose.eu

Skorzystaj z karkonoskich cyklobusów!

Kursują po Karkonoszach od 31 maja do 28 września 2014 r.

Przeznaczone są dla turystów pieszych i rowerowych, są bowiem dostosowane do przewozu rowerów. Rozkłady jazdy znaleźć można na oficjalnej stronie Karkonoszy www.krkonose.eu, na przystankach autobusowych i na stronach internetowych przewoźników.

Fortyfikacje

W szczytowych partiach Karkonoszy zobaczyć możemy niewielkie betonowe budowle z pozoru beładnie porzucane po zboczach gór i na przełęczach. W rzeczywistości jest to linia umocnień, której poszczególne stanowiska bojowe rozmieszczone są z matematyczną precyzją.

Wędrując po Karkonoszach, po ich partiach wierzchołkowych, ale też niżej, napotkać możemy pozostałości czechosłowackich fortyfikacji wybudowanych na wzór francuskiej linii Maginota.

Umocnienia powstały wzdłuż północnej granicy naszego kraju na odcinku Trutnov – Ostrawa w latach 1935 – 1938. Były elementem przygotowań do obrony na wypadek ataku ze strony faszystowskich Niemiec.

Po latach od zakończenia prac budowlanych fortyfikacje nadal przypominają trudne chwile w historii Czech. Żelbetowe bunkry to trwałe pomniki upamiętniające determinację Czechosłowaków, którzy pragnęli bronić się przed nacjonalistycznymi fanatykami, a także przypominające o zdradzie ówczesnych sojuszników.

Osią umocnień są wielokilometrowe linie ciężkich obiektów – samodzielnych bojowych schronów piechoty uzbrojonych w karabiny maszynowe i broń przeciwpancerną. Za nimi znajdują się zazwyczaj dwie linie lekkich bunkrów z karabinami maszynowymi jako dodatkowe zabezpieczenie. Filarem tego systemu obrony były grupy warowne uzbrojone w broń przeciwpancerną. Ich poszczególne elementy połączono systemem podziemnych korytarzy i pomieszczeń.

W górskiej części Karkonoszy do września 1938 roku udało się dokończyć jedną piątą planowanych obiektów. Oprócz sześciu obiektów prostszych, tzw. wzór - vz. - 36 (od roku 1936), wszystkie pozostałe to typ 37, na które od skrótu nazwy podmiotu zarządzającego budową – Dyrekcji Prac Fortyfikacyjnych (Ředitelství

opevňovacích prací, w skrócie ŘOP) do dziś mówi się „rzopiki” – „řopiky”. Odczoła, owięcodstronnieprzyjacielskiej, schrony mają pogrubioną (120 cm) betonową ścianę bez strzelnicy, dodatkowo obłożoną kamiennym murem. Ich ustawienie i na pierwszy rzut oka nielogicznie z boku umieszczone otwory strzelnicze umożliwiały wzajemne krycie sąsiednich obiektów ogniem z karabinów maszynowych. Gruby na 80 cm dach bunkra wzoru 37 pokrywała trawa. Wokół pozostały stalowe haki służące do wieszania siatek maskujących. Gładkie i zaokrąglone betonowe ściany często pomalowane były w kamuflujący wzór, imitujący na przykład świerkowy las. W stalowych rurach w stropie umieszczone były peryskopy umożliwiające prowadzenie obserwacji strzeżonego obszaru. Między sąsiednimi bunkrami często budowano okopy, gdzieś tam udało się też dokończyć zapory przeciwczołgowe i przeciwpiechotne. Strzelając z dwóch karabinów maszynowych, załoga schronu, która w optymalnym wypadku składała się z 7 osób, mogła stworzyć zaporę przed napierającym nieprzyjacielem, sama chroniona przed bezpośrednim ostrzałem artyleryjskim średniego kalibru.

W czasie kapitulacji Czechosłowacji większa część planowanych pogranicznych umocnień nie była jeszcze dokończona.

Niektóre bunkry dziś przekształcono w muzea. Zwiedzać można grupy warowne („twierdze”) z podziemiami, jak Stachelberg, Hanička, Dobrošov, Bouda, uzbrojone schrony piechoty i obiekty lekkich umocnień, a także „rzopiki”. Te ostatnie znajdziemy w jednej linii między Začlěm a Harrachovem: w Rychorach, Dolnych Lysečcinach, na grzbiecie Dlouhý hřeben, nad rzeką Malá Úpa, w dolinach Latovo údolí, Obří důl, na Studniční i Luční hosze, a także u zbiegu Łaby i Białej Łaby w Szpindlerowym Młynie. Najwięcej ich jest wokół Kotła i Złotego Wzgórza (Zlaté návrší), nad Lzerą i na Rýžovište w Harrachovie.

Pod koniec września pamiętnego 1938 roku bunkry i okopy zajęła zmobilizowana armia Czechosłowacji. Ale już po siedmiu dniach, 30 września przyszedł wymuszony przez mocarstwa podczas Układu Monachijskiego rozkaz ustąpienia i wycofania się z pogranicza w głąb kraju oraz pozostawienia wata obronnego Niemcom. Tego samego dnia robotnicy skończyli betonować ostatni karkonoski bunkier koło szosy do Malej Úpy. Jeszcze w tym samym 1938 roku umocnienia odwiedziły najważniejsze postaci niemieckiego dowództwa. Adolf Hitler przyznał później podobno: „Zobaczywszy część czechosłowackiej potęgi militarnej, byliśmy zaskoczeni wyobrażeniem niebezpieczeństwa, które by nam groziło”. Generał Keitel przed trybunałem norymberskim oświadczył, że Niemcy nie miały w 1938 r. dość sił do zdobycia w ataku czechosłowackich linii umocnień. „Były zaskakująco masywne i wyjątkowo dobrze rozmieszczone. Zdobycie ich przy zdecydowanej obronie byłoby bardzo trudne i kosztowałoby nas wiele krwi”. Tak archiwa potwierdzają słowa Alberta Speera, ówczesnego ministra uzbrojenia Niemiec.

Z materiałów -RL- i ogólnodostępnych tekstów twierdzy Stachelberg koło Začlěra

- Dnia 21 września 1938 r. w trutnovskim szpitalu w konsekwencji ran odniesionych w henleinowskim ataku na placówkę straży Babi zmarł żołnierz Josef Beran z 17. Pułku Granicznego.

- Dnia 1 października 1938 r. w walce z henleinowcami w rejonie Rennerových boud zginął żołnierz rezerwy Karel Beneš z 21. Pułku Piechoty.

- Dnia 12 października 1938 r. w Wysokim nad Jizerou w konsekwencji ran odniesionych w henleinowskim ataku z 30 września koło Černego Mostu zmarł żołnierz Josef Pilař z XXX batalionu straży.

Jest też wielu innych członków czechosłowackich sił zbrojnych – wojska, żandarmerii, policji i straży granicznej oraz celnej, którzy w latach 1938 i 1939 ponieśli śmierć, broniąc czechosłowackiej granicy państwowej. Wspólnym mianownikiem ich przedwczesnej śmierci było Monachium, a dokładniej wydarzenia związane z układem monachijskim lub poprzedzające go. Jego sygnatariusze, ówczesni przedstawiciele Niemiec (Adolf Hitler), Zjednoczonego Królestwa (Neville Chamberlain), Francji (Édouard Daladier) i Włoch (Benito Mussolini), 29 września 1938 r. o nas bez nas uzgodnili odstąpienie stanowiącego praktycznie jedną trzecią ówczesnej Czechosłowacji Kraju Sudeckiego – obszaru z ponad pięćdziesięcioprocentową mniejszością niemiecką – Niemcom. Zobowiązali się też do dopilnowania wykonania postanowień układu.

Nadworny fotograf Führera, Heinrich Hoffman, uwiecznił Adolfa Hitlera i niemiecką generalicję nad mapą okaleczonej Czechosłowacji. Stopniowe zajmowanie wyznaczonych obszarów przez niemieckie oddziały zaczęło się 1 października 1938 r. Zjednoczone Królestwo, Francja i Włochy uzgodniły, że akcja zakończona zostanie do 10 października i to bez niszczenia jakiegokolwiek istniejącej infrastruktury. Ustaliły też, że odpowiedzialny za to będzie rząd czechosłowacki.

Archiwalne zdjęcie Hoffmana z przeprowadzonej przez Hitlera inspekcji czechosłowackich umocnień w Karkonoszach. Odstąpienie Sudetów i całej infrastruktury w nietkniętym stanie oznaczało, że traktat monachijski zmusił Czechosłowację do oddania Niemcom nienaruszonych i dobrze wyposażonych umocnień granicznych. Dzięki Francji, Wielkiej Brytanii i Włochom bardzo

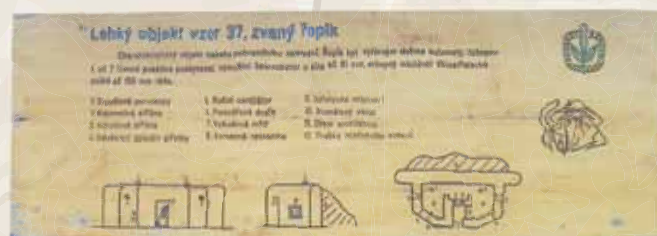
wzrósł potencjał militarny faszystowskich Niemiec. Zyskali wyposażone w działa, karabiny maszynowe, amunicję i inny sprzęt twierdze i bunkry warte 2 miliardy koron. Zapoznawszy się z treścią układu monachijskiego Edvard Beneš, ówczesny prezydent Czechosłowacji, oświadczył:

„To jest koniec, to jest zdrada, która zostanie ukarana przez siebie samą. Nie do uwierzenia. Sądzą, że uratują się od wojny albo od rewolucji naszym kosztem. Mylą się...”
Tekst i reprodukcje: Jan Kliment

Symbole odwagi i determinacji

Od 1935 roku w Czechosłowacji wybudowano wzdłuż granic i we wnętrzu kraju wiele żelbetowych obiektów różnej wielkości, o różnym stopniu wytrzymałości, różnym przeznaczeniu, różnych typów i rodzajów. Obiekty te podzielić można na dwa typy. Do lekkich umocnień należą małe schrony dla załogi liczącej od dwu do siedmiu osób. Od Czech Zachodnich do Rusi Zakarpackiej powstało ich około dziesięciu tysięcy. Prócz nich tworzone też umocnienia ciężkie – schrony piechoty i grupy warowne dysponujące ciężką artylerią i budowane na najbardziej zagrożonych terenach. Znajdziemy je od Karkonoszy po Ostrawę, w okolicy Bratysławy i na Morawach Południowych. Były bardzo odporne, a ich załoga liczyła od dwudziestu do czterdziestu żołnierzy obsługujących głównie broń przeciwpancerną. Zadaniem tych obiektów była obrona kraju przez najazdem nieprzyjaciół. Umocnienia rozmieszczone są zarówno przy niemieckich, jak i węgierskich oraz austriackich granicach. I choć system umocnień należący do najnowocześniejszych na świecie nie został wykorzystany, to stał się symbolem, legendą, a nawet wzorem odwagi i determinacji.

Turystyka i odkrycia

Obiekty czechosłowackich umocnień na granicy Gór Izerskich i Karkonoszy leżą w pięknym miejscu. Kilka razy w roku dla zainteresowanych organizowane są „Poszukiwania historii umocnień” („Šmajdání za historií opevnění”), które zapoznają z małymi betonowymi schronami – bunkrami nazywanymi „rzopikami”. Trasa ma 10 – 12 kilometrów; zaczyna się na dworcu kolejowym w Kořenovie, a kończy zwiedzaniem ekspozycji pod wieżą widokową Štěpánka. Podczas wycieczki członkowie Klubu Historii Militarnej z Pragi (Klub vojenské historie Praha) opowiadają wiele ciekawostek. W jednym z obiektów lekkich umocnień typu 37 znajduje się muzeum – schron urządzony zgodnie ze stanem z września 1938 r. w materiały z okresu przedwojennego.

Terminy wycieczek turystycznych znaleźć można na: www.jizerkyprovas.cz

Twierdza Stachelberg

Potężna grupa warowna – twierdza Stachelberg – koło wsi Babi niedaleko Trutnova stanowiła część umocnień granicznych przeciw hitlerowskiemu Niemcom. Jej budowę rozpoczęto w październiku 1937 r. Była jedną z największych twierdz tego typu na świecie. Budowę przerwało podpisanie układu monachijskiego i odstąpienie pogranicza Niemcom w październiku 1938 roku. Grupa warowna składała się z dwunastu obiektów (bunkrów) połączonych rozległym systemem podziemnym.

Częścią trasy zwiedzania jest m.in. schron piechoty T-S 73 z ekspozycją militarno-historyczną, unikatowy system niedokończonych podziemi twierdzy

i uzbrojony obiekt lekkich umocnień.

Ścieżka edukacyjna „Umocniona Ziemia Trutnovska” („Opevněné Trutnovsko”) prowadzi turystów po części linii ciężkich i lekkich umocnień, która w tych właśnie miejscach należy do najpotężniejszych odcinków umocnień w byłej Czechosłowacji. Ścieżka prowadzi po ciekawym, w większości zalesionym terenie przez malowniczą dolinę rzeki Ličná. Wzgórze Stachelbergu umożliwia podziwianie pięknych widoków na okolicę, poczynając od Gór Kruczych na wschodzie, przez Bor, Szczeliniac Wielki, Masyw Śnieżnika, Góry Jastrzębie i Orlickie na południu aż po Zvičinę na zachodzie.

Zabytki techniki

1 Kompleks pięciu skoczni narciarskich na północnym stoku Čertovej hory w Harrachovie jest jednym z niewielu ośrodków w Europie, w których odbywają się Puchary Świata w skokach i lotach narciarskich. Najstarsza skocznia została zbudowana w 1920 roku. W tym czasie dzisiejszy Harrachov nazywał się Harrachsdorf i należał do hrabiego Harracha. W kompleksie średnich skoczni znajdują się skocznie K40 (punkt krytyczny 40 m), K70 i K90. Wyżej na Čertovej horze znajdziemy kompleks dużych skoczni narciarskich wybudowany w latach 1978-1983. Stoi tu skocznia K120 oraz skocznia mamucia (K180) do lotów na nartach, dziś oznaczana jako HS 205. Umożliwia loty na długość 210 metrów. Harrachovská skocznia mamucia należy do sześciu najwyższych tego typu obiektów na świecie. W 2014 r. odbywały się tu mistrzostwa świata w lotach narciarskich.

2 Krajinę między miejscowością Černý Důl a Kunčicami nad Labem przecina jedyna w swoim rodzaju kolejka linowa, wybudowana w latach 1959 - 1963, ostatnia taka w Czechach. Zauważyc ją można, jadąc samochodem na trasie Vrchlabí - Trutnov: w poprzek drogi nad głowami przejeżdżających poprowadzone są liny z wiszącymi wózkami, a pod nimi nad szosą umieszczona jest siatka zabezpieczająca. W ciągu jednej zmiany kolejka przetransportować może do 800 ton wapienia, który następnie mielony jest w Kunčicach i służy do odsiarczania elektrowni. Z wapienia wytwarzany jest też piasek wapienny do produkcji suchych zapraw murarskich i tynkarskich. Ciekawe, że kolejka nie potrzebuje prawie żadnej energii, wykorzystuje bowiem energię spadku. Wózki jadące z wyżej położonego kamieniołomu są pełne i ciężkie, jadąc więc w dół przeciągają wracające z leżących niżej Kunčic puste wagoniki. Silnika elektrycznego używa się tylko do początkowego uruchomienia kolejki, służy on też jako hamulec oraz do produkcji energii dla części urządzeń kamieniołomu.

3 W górskiej osadzie Buřany zobaczyć można wyjątkowy obiekt - nie tylko cenny zabytek ludowego budownictwa, ale też świadectwo historii młynarstwa. **Janatův młyn** - Młyn Janaty - wybudowano w 1767 r., a jego najstarsza zachowana część - parter i młynnica - jest dziełem architekta Jana Bouzka z Třiča, który wybudował ją dla Matěja i Karla Vondráčkův z Třiča. Rodzina Janatův kupiła młyn w 1841 r. i była jego właścicielem aż do roku 2006. W ciągu tych lat pracowały tu cztery generacje młynarzy - Pavel Janata (1797-1877), Josef Janata (1826-1928), Antonín Janata (1870-1943) i Antonín Janata (1911-1989). W 2006 r. młyn kupili obecni właściciele, którzy pracują nad jego renowacją i udostępnieniem do zwiedzania. Cały kompleks składa się z samego młyna, stajni, stodoly, drewnitni, pomieszczenia do przechowywania mleka, zwanego „mleczarnią”, pasieki, a także młynówki z kratami wlotowymi. Poza tym częścią posiadłości jest ponad dwustuletni bukowy las i budynek do suszenia lnu i konopi. Początkowo młyn miał dwie kondygnacje. W 1881 roku przebudowano młynnicę, która miała teraz pięć kondygnacji. Rok 1913 przyniósł kolejne zmiany - rozbudowano w górę północne części magazynowe. Datowane na rok 1903 koło wodne działało aż do roku 1919, wiosną 1920 r. zastąpione zostało turbiną Francisca firmy Českomoravská Kolben - Daněk, która działa do dziś. Najstarszym wyposażeniem młyna jest złożenie młyńskie z tzw. francuskimi kamieniami, które prawdopodobnie jest oryginalne i pochodzi z roku 1767 (działa do dziś). Młyn przestał pracować na mocy decyzji urzędowej z 13.08.1951 r. Jedyne w swoim rodzaju świadectwo historii młynarstwa z zachowanym kompletnym wyposażeniem z lat 1767-1950 ma też ciekawy, stale czynny piec chlebowy.

4 „Nadizerskim Pacyfikiem” (Pojizerský Pacifik) nazywa się trasę kolejową Martinice v Krkonoších - Rokytnice nad Jizerou. Dworzec Martinice v Krkonoších, bardzo ładny pod względem architektonicznym, wybudowano w 1871 r. Z ciekawostek związanych z dworcem warto wspomnieć, że choć z całej trasy najbardziej odległy od gór, leży najwyżej nad poziomem morza. Ma też najwięcej mechanicznych semaforów oraz oryginalny, elektromechaniczny system zabezpieczenia. Na trasie zobaczyć można oryginalne mosty oraz inną infrastrukturę z okresu budowy, wszystko wkomponowane we wspaniałą przyrodę - z panoramą gór, wzgórzem Žalý, mostem kolejowym za Víchovej i mierzącym osiemdziesiąt metrów tunelem koło Hradská.

5 Ludowe budownictwo mówi wiele na temat zręczności naszych przodków, ich stylu życia, dogłębnego zrozumienia przyrody i naturalnego, wyrafinowanego smaku. Tradycje są tak silne, że typowe dla Karkonoszy domy zrębowe budowano aż do pierwszej połowy XX wieku, a ostatnio zaczęto budować znów. Ze względu na dostępność, funkcjonalność oraz dobre właściwości izolacyjne, głównym budulcem jest drewno. Ściany w większości stawiano z ociosanych belek, łącząc je na zrąb. Szczeliny drewnianych ścian budynków mieszkalnych i obory były wypełniane mchem lub słomą i zalepione masą z gliny i plew lub pociętej słomy. Typowym pokryciem dachu były drewniane gonty lupane z prostego drewna sosnowego bez sęków. Było to proste i lekkie pokrycie, które każdy mógł zrobić sobie sam. Podobne plusy miała też słomiana strzecha.

6 Jedyne w swoim rodzaju kompleks zabudowań budownictwa ludowego znajdziemy w Jilemnicach na tzw. Ciekawskiej Uliczce (Zvědavá ulička), ok. 200 m od rynku i tyle samo od jilemnickiego pałacu. Domy pochodzą w większości z czasów po roku 1788. Nazwę uliczka zawdzięcza ustawieniu poszczególnych budynków, które - im dalej od rynku - wysunięte są w stosunku do swojego poprzecznika o jedną oś okienną w stronę ulicy. W ten sposób ulica stopniowo się zwęża i skręca, aby ludzie, przebywając w domach, mogli zobaczyć wszystko, co działo się w mieście aż do rynku. Każdy z domów ma ozdobnie wykonany drewniany szczyt - są to najbardziej zdobne szczyty w Karkonoszach i ich Przedgórzach. Warte zwrócenia uwagi jest też figura św. Jana Nepomucena, a w dolnej części uliczki zrębowa restauracja Šaldův statek.

7 Inne ciekawe przykłady architektury ludowej można znaleźć w Ponikli - dom nr 41 to gospodarstwo z roku 1813 z bogato zdobionym drewnianym szczytem i długim balkonem. W Hornych Štěpanicach stoi zaś dom nr 39 - parterowy dom zrębowy z lisciami i długim drewnianym korytem, w Mrklovie 23 szczytowa elewacja zrębowego domu zwrócona jest w stronę sadu pełnego ulów, nr 105 w Víchovej nad Jizerou ma szczyt dzielony na cztery części i galerię z balustradą.

8 Dawny przytułek i grobowiec rodzinny pw. św. Krzyża przypominają o rodzie Harrachów. Obiekt w stylu neoromańskim wybudowano w XIX wieku w Hornej Brannie. Budowę rozpoczęto w 1840 r., a poświęcono we wrześniu 1870 r. Grobowiec Harrachów składa się z dwóch ośmioboków ułożonych jeden na drugim, z których każdy ma inną wysokość i promień. Dziś wykorzystywany jest jako sala do ceremonii. W podziemiach znajduje się murowany korytarz kryty ze szczytkami członków rodu Harrachów. Wewnętrzne ściany grobowca obłożone są czarnym marmurem. Grobowiec powstał na zamówienie Františka Arnošta Harracha.

HUTA SZKŁA i MINIBROWAR NOVOSAD & SYN

HARRACHOV

Założona w 1712 roku najstarsza czynna huta szkła w Czechach zaprasza do zwiedzania. Zwiedzanie hali produkcyjnej możliwe jest codziennie od godz. 8:00 do 15:00. Częścią kompleksu huty jest uzdrowisko piwne, mini browar z restauracją, muzeum szkła, sklep ze szkłem i hotel.

www.sklarnaharrachov.cz

KOMPLETNÍ STAVBY ROUBAL s.r.o.

www.RoubenkyRoubal.cz

Firma Roubenky Roubal je přední dodavatel klasických roubenek, poloroubenek a drevo-staveb pro oblast Krkonoše a celé ČR.

Nabízíme profesionální péči a přístupem se firma Roubenky Roubal snaží vyjít zákazníkům maximálně vstříc a zajistí Vám vše potřebné, co se ke stavbě vašeho domu váže vč. projektové dokumentace a stavebního povolení, zemních prací, návrhu a realizaci interierů vč. jeho vybavení a použitím starých materiálů.

Licovní ubytování ve starém stylu v srdci Krkonoší

možnost ubytování v jedinečných interierech s dobovým nábytkem
nabízíme vybavení splní všechny požadavky náročných klientů

www.chalupyroubal.cz

9 Ważnymi zabytkami architektury są ratusze miast. Kamień węgielny pod budowę ratusza na Dolnym Rynku (Dolní náměstí) w Rokytnicach nad Jizerou położono w 1902 r. Dzisiejszy Górny Rynek (Horní náměstí) w stylu karkonoskich domów wybudowano pod koniec 1998 r. W 1994 r. rozpoczęto renowację Dolnego Rynku. Znajduje się tu jedenaście czteropiętrowych domów z podcieniami. Nad Rynkiem Karkonosza (Krkonošovo náměstí) w Trutnowie dominuje Stary Ratusz. Pierwotnie był to obiekt renesansowy autorstwa włoskiego budowniczego Valmadiego z 1591 r. Dzisiejszy neogotycki kształt jest efektem przebudowy po katastrofalnym pożarze miasta w 1861 r.

10 Dom o siedmiu szczytach w centrum Vrchlabí jest najstarszym obiektem należącym do oryginalnej zabudowy miejskiej. Pochodzi z XVI wieku i przypomina wiejską chałupę dostosowaną do warunków mieszkania w mieście. Właścicielami jest rodzina Schreierów. Dzisiejszy wygląd domu jest efektem starań o maksymalne wykorzystanie całej przestrzeni i jak największe rozbudowanie domu. Ciekawa jest izba na poddaszu, której obite deskami ściany i strop zdobione są kolorowymi malowanymi paskami z wzorami geometrycznymi i roślinnymi. Belki i odrwia przypominają czerwony marmur kararyjski. Anonimowy autor starał się w zwykłej chałupie stworzyć pomieszczenie zdobieniami przypominające komnatę zamkową we vrchlabskim pałacu. Z oryginalnych siedmiu szczytów zachowało się sześć.

12 Most z figurą św. Jana Nepomucena we Vrchlabí znajdziemy niedaleko polikliniki. Jest ciekawym zabytkiem techniki. Jego historia związana jest z historią miasta, przez które prowadził ważny szlak z Hornej Branny i Valteřic w kierunku Lánova. Dzisiejszy kształt most zyskał w 1856 roku, a figura św. Jana Nepomucena z 1709 r. została tu ulokowana po wielkiej powodzi w 1897 r. Ostatnia renowacja mostu przeprowadzona została w 2012 r.

14 Browar Rudník założono w roku 1813 w późnorenansowym dworze wybudowanym około 1600 r. Jego złoty okres przypada na rok 1880, kiedy firmą kierował J.A. Kluge, a kompleks rozrósł się do poziomu nowoczesnego przedsiębiorstwa przemysłowego. Kolejne piętra budynku pochodzą z 1891 r. Na elewacji frontowej znajduje się czytelna dotąd nazwa firmy. W 1895 roku przeprowadzono kolejne prace modernizacyjne (pojawiły się maszyny parowe, turbina i oświetlenie elektryczne całego obiektu), w latach 30. XX wieku dobudowano nowe części budynku. Browar przestał działać w 1951 r.

15 W miejscu dzisiejszego białego żelbetowego mostu, charakterystycznego punktu Szpindlerowego Młyna, od 1829 r. stał drewniany most z masywnym drewnianym filarem pośrodku. Został on zerwany podczas katastrofalnej powodzi w 1897 roku, która zniszczyła też część drogi z Vrchlabí i stała się powodem przeprowadzenia zakrojonych na szeroką skalę regulacji na Łabie w centrum Szpindlerowego Młyna oraz całym dorzeczu, w tym do wybudowania zapór. Nowy żelbetowy most jednolukowy powstał w 1911 r. Wykorzystano konstrukcję mostową opracowaną przez urodzonego w Berounie Fritza Empergera (1862-1942), znanego teoretyka betonu, profesora politechniki wiedeńskiej i założyciela specjalistycznego czasopisma „Beton und Eisen”. Chroniony jako zabytek Biały Most jest częścią deptaka i symbolem miasta.

16 Zbiornik wodny na górnej Łabie na południowym skraju Szpindlerowego Młyna wybudowała w latach 1910-1916 wiedeńska firma Reidlich und Berger z przeznaczeniem na ochronę przeciwpowodziową. Zapora o wysokości 41,5 m wzniesiona jest z kamienia. Części nadziemne są ozdobione w duchu romantyzmu.

17 Pierwsze wzmianki o produkcji papieru u podnóża Karkonoszy pochodzą z XVI wieku. Wybudowane w 1835 roku przez braci Kesslingów zakłady papiernicze w miejscowości Hostinné nazywane były łabskim Młynem. Powstały w efekcie przebudowy pałacu i okolicznych budynków. Produkcja papieru uzależniona była od czystej i szybko płynącej wody górskich rzek. Obok obróbki lnu stała się najbardziej typową gałęzią produkcji w Karkonoszach. W zakładach zainstalowano drugą w Czechach maszynę papierniczą. Na jednym z budynków znajduje się tablica pamiątkowa poświęcona K. Kličowi, wynalazcy druku wkłęsłego.

Z materiałów: D. Palátkové, Bohdana Šedy, Radko Táslera.

www.prumyslovepamatky.cz

Dolní Dvůr ...u nas Was bawi świat

- W sezonie letnim dobra baza wypadowa dla wycieczek pieszych i rowerowych.
- Małych gości ucieszy plac zabaw.
- Leżąca w sercu Karkonoszy malownicza górską wieś z rodzinną atmosferą.
- We wsi Dolní Dvůr można przeżyć 5 pór roku! Carillon w kościele św. Józefa w zależności od pory roku gra inne melodie, a na Boże Narodzenie dodatkowo jeszcze koledy.
- Szeroka oferta usług noclegowych.
- W sezonie zimowym tutejsze dwa ośrodki narciarskie oferują kompleksowe usługi – przygotowane i sztucznie naśnieżane narciarskie trasy zjazdowe, jazdy nocą, szkółka narciarska, wypożyczalnia nart i snowboardów.

www.dolnidvur.cz

18 Unikatowy carillon w kościele we wsi Dolní Dvůr pochodzi z zakładu pani Dytrychowej. Poświęcono go w 1995 r. Dzwony usłyszeć można codziennie o godz. 10:00 i 17:00, w sobotę i niedzielę zawsze o godz. 10:00, 12:00 i 17:00. Na każdą porę roku carillon ma przygotowane różne melodie, w okresie Bożego Narodzenia jeszcze kilka dodatkowych.

APLIKACJA DLA ANDROIDA
APLIKACJA DLA ANDROIDA

OREA Hotel Horal ★★★★★

Animacje dla całej rodziny GRATIS

Krkonoš - Špindlerův Mlýn

Wygodne noclegi w górach

Świetny rodzinny urlop

Przyjemne wellness

My se staráme, Vy odpočíváte
My pracujeme, Ty odpočíváš
Wir kümmern uns und Sie ruhen aus...
Tel.: +420 499 461 111 | rezervace@horal.cz | www.horal.cz

OREA HOTELS EXCLUSIVE

